

Crna Gora

Vlada Crne Gore

Ministarstvo pravde Crne Gore

Pisarnica MINISTARSTVO PRAVDE

Prilijeto: <u>10.03.2025.</u>				
Org. jed.	Jed. klas. znak	Red. broj	Prilog	Prilijeto

Podgorica, 10.03.2025. godine

PREDMET: Inicijativa za izmjenu Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći

Poštovani,

Upućujemo Vam inicijativu za izmjenu i dopunu Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći („Sl. list CG“, br. 20/2011, 20/2015 i 123/2024.), s ciljem jačanja pravne zaštite i stvaranja efikasnijeg, pravičnijeg i inkluzivnijeg sistema besplatne pravne pomoći za posebno ranjive kategorije društva.

Naime, predlažemo da se u članu 13 stav 1 Zakona, nakon tačke 5, doda nova tačka kojom bi se omogućilo da civilne žrtve rata ostvaruju pravo na besplatnu pravnu pomoć. Predloženi tekst dopune člana 13 stav 1 bio bi:

„6) civilne žrtve rata“

OBRAZLOŽENJE:

Više od tri decenije civilne žrtve rata u Crnoj Gori nijesu imale adekvatan pravni status niti institucionalnu podršku u ostvarivanju svojih prava. Tek nedavno, usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti, njihov status je konačno pravno regulisan, čime je napravljen važan korak ka pravnom i institucionalnom prepoznavanju njihovih prava. Ovim Zakonom kao civilne žrtve rata prepoznati su svi državljani bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji su poslije 17. avgusta 1990. godine prisilno nestali ili ubijeni tokom oružanih sukoba. Pod uslovom da imaju crnogorsko državljanstvo, članovi porodica žrtava konačno će ostvariti pravo na socijalnu zaštitu u Crnoj Gori.

Međutim, iako je ovim zakonskim izmjenama napravljen značajan pomak u priznavanju statusa civilnih žrtava rata, i dalje postoji potreba za jačanjem njihovih prava, naročito u pogledu pristupa pravdi. Mnoge od ovih osoba, kao i članovi njihovih porodica, suočavaju se sa pravnim i administrativnim preprekama u ostvarivanju svojih prava na reparaciju, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, kao i druge vidove pravne pomoći. Činjenica da više od trideset godina nijesu imali adekvatnu pravnu zaštitu dodatno naglašava potrebu za sistemskim rješenjima koja će im omogućiti jednak pristup pravdi i zaštiti pred institucijama.

Dopuna Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, kojom bi se civilne žrtve rata eksplicitno prepoznale kao korisnici besplatne pravne pomoći, predstavlja ključan korak ka

ispunjenju ove obaveze. Omogućavanjem besplatne pravne zaštite ovoj kategoriji građana, Crna Gora bi osnažila svoj pravni sistem, unaprijedila mehanizme zaštite ljudskih prava i dodatno afirmisala svoju posvećenost vladavini prava i socijalnoj pravdi.

Pored unutrašnje pravne obaveze i moralnog imperativa, rješavanje pitanja pravne zaštite i reparacije civilnih žrtava rata ima poseban značaj u kontekstu evropskih integracija Crne Gore. Politika suočavanja sa prošlošću i obezbjeđivanja reparacija žrtvama ratnih zločina predstavlja važan segment završnih mjerila za pristupanje Evropskoj uniji. U okviru političkog kriterijuma za članstvo u EU, očekuje se da Crna Gora zatvori ovo pitanje u naredne dvije godine kako bi finalizovala pregovore o pristupanju. Evropska komisija kontinuirano ukazuje na važnost postizanja pravde za žrtve ratnih zločina i efikasnog institucionalnog odgovora na ove izazove, što ovu inicijativu čini još relevantnijom i hitnijom za sprovođenje.

Pozivamo Ministarstvo pravde da podrži ovu inicijativu i preduzme odgovarajuće korake ka izmjeni zakonskog okvira, kako bi se civilnim žrtvama rata omogućila puna pravna zaštita u skladu sa međunarodnim standardima i najboljim praksama.

Stojimo na raspolaganju za dodatne konsultacije i saradnju u cilju unapređenja zakonodavstva u ovoj oblasti.

S poštovanjem,

Milan Radović, programski direktor

Milan Radović

